

2021. gada 1.decembris

VDI Konference «Jaunā realitāte - dzīve ar Covid-19»

**“Ko varam mācīties no COVID-19 pirmā un otrā
viļņa Latvijā – pētījuma #dzivearCOVID19
rezultāti”**

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

Ivars Vanadziņš, Linda Matisāne, Linda Paegle
Darba drošības un vides veselības institūts,
Rīgas Stradiņa universitāte
Kontakti: ivars.vanadzins@rsu.lv

Ko varam mācīties no COVID-19 pirmā un otrā viļņa Latvijā?

- Lielisks jautājums!
- Būtiskākie pētījuma #DzivearCOVID19 rezultāti – pamats dažām atziņām un mācībām nākotnei!
- Būtiskākais: «sadzīvošana» ar bioloģiskajiem riskiem mainījusi konceptu tam, kā tiek pārvaldīti darba aizsardzības / ergonomikas aspekti uzņēmumos;
- Piespiedu (ātra) pāreja uz attālināto darbu radījusi daudzus izaicinājumus un sekas veselībai;
- Jāņem vērā arī tas, ka izpratne par vīrusa īpašībām ir mainījusies, līdz ar to – mainījušās arī atziņas par efektīvākajiem pasākumiem (piemēram, *virsmu dezinfekcija vs gaisa kvalitāte*)

Dzīve ar COVID-19: Novērtējums par koronavīrusa izraisītās krīzes pārvarēšanu Latvijā un priekšlikumi sabiedrības noturībai

VPP-COVID-2020/1-0013

PROJEKTA MĒRĶIS

Projektu vada **Alise Tifentāle**

Projektu īsteno:

Rīgas Stradiņa universitāte

Sadarbības partneri:

Latvijas Universitāte;

Vidzemes Augstskola;

Elektronikas un datorzinātņu institūts;

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija.

Finansējums: **€ 497580**

VAIRĀK INFORMĀCIJAS

www.rsu.lv

[@RigasStradinauniversitate](https://www.facebook.com/RigasStradinauniversitate)

[@RSUinfo](https://twitter.com/RSUinfo)

[@rsu.lv](https://www.instagram.com/rsu.lv)

Novērtēt Latvijas valsts un sabiedrības gatavību un izmantoto mehānismu efektivitāti krīzes pārvarēšanā, kā arī sagatavot priekšlikumus turpmākās rīcības scenārijiem, lai stiprinātu sabiedrības noturību pret krīzēm nākotnē.

IEGUVUMI

Izstrādātas vadlīnijas attālināto mācību un studiju nodrošināšanai, iesakot risinājumus rīcībpolitikas veidotājiem.

Izvērtēta nodarbinātība un droša un veselīga darba vide attālināta darba apstākļos, izstrādājot priekšlikumus veiksmīgai pārejai uz attālināto darbu.

Izvērtēta sabiedrības medijpratību un noturība pret dezinformāciju, kā rezultātā izstrādāti priekšlikumi dažādu sabiedrības grupu informēšanas veidiem un kanāliem.

Ārkārtas stāvokļa sociālās un psiholoģiskās ietekmes, kā arī sociālo pakalpojumu pieejamības un nodrošinājuma izvērtējums palīdzēs atbildīgajām institūcijām plānot atbalsta pasākumus.

Pētījuma metodoloģija

Aptaujas 1.vilnis (2020.g. rudens)

- Sniega bumbas aptauja sociālajos tīklos;
- Savāktas **1006** pilnas aptaujas anketas;
- 437 attālinātā darba veicēji iekļauti datu apkopojumā;
- Respondentu vidējais vecums 43.1 +/- 10.8 (min 22, max 80 gadi);
- 16.1% vīrieši un 83.9% sievietes.

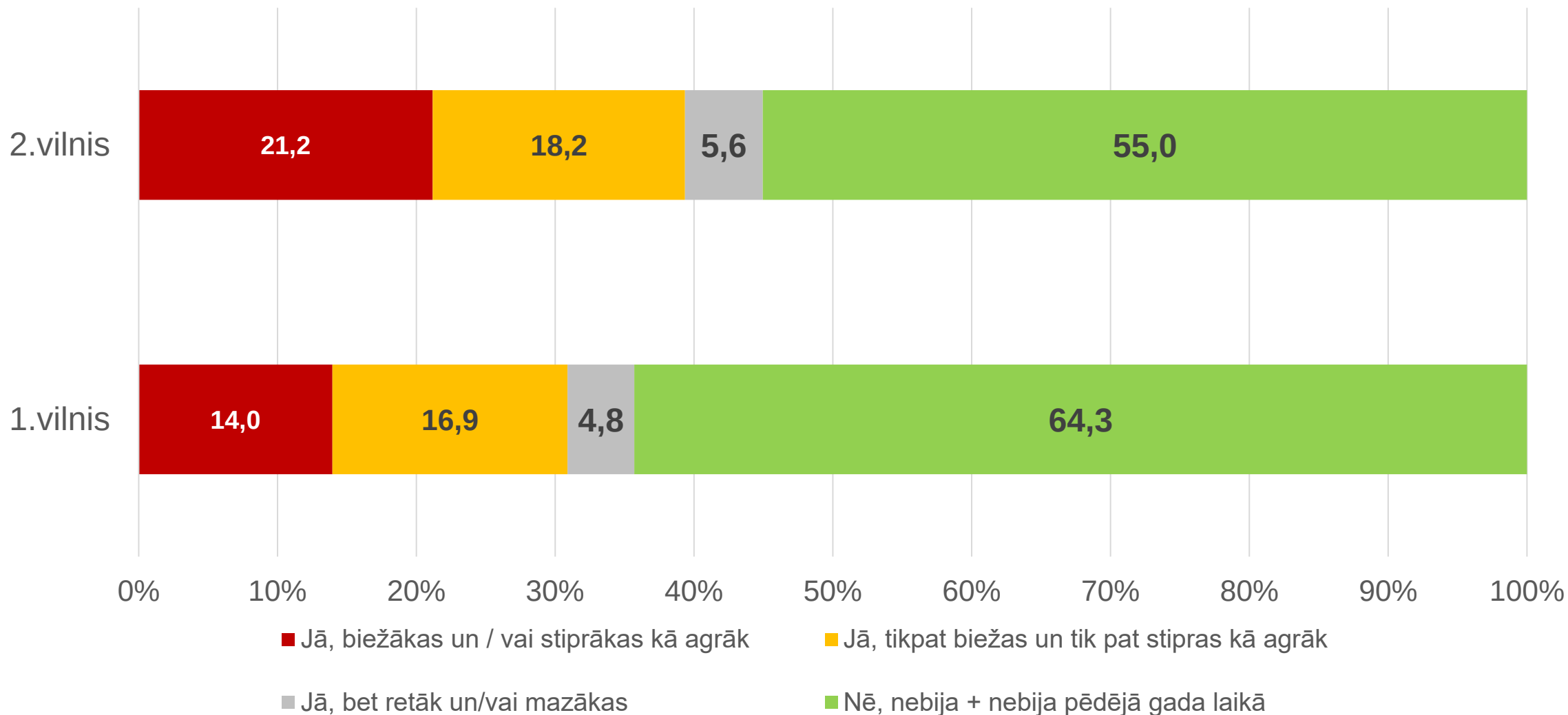
Aptaujas 2.vilnis (2021.g. pavasaris)

- Sniega bumbas aptauja sociālajos tīklos;
- Savāktas **1027** pilnas aptaujas anketas;
- 544 attālinātā darba veicēji iekļauti datu apkopojumā;
- Respondentu vidējais vecums 43.1 +/- 10.9 (min 20, max 80 gadi);
- 24.9% vīrieši un 75.1% sievietes.

Attālinātais darbs / sekas un ko varam mācīties?

- Būtiskākais jautājums darba devējiem – kas ir svarīgākās problēmas un ko varētu / vajadzētu darīt?
- Svarīgākie virzieni – riski/sekas:
 - » Muskuļu – skeleta sistēmas slimības = sāpes;
 - » Ietekme uz redzi = sūdzības par redzes traucējumiem;
 - » Ietekme uz psihoemocionālo stāvokli = sūdzības par trauksmi un miega traucējumiem

Vai ārkārtējās situācijas laikā Jums bija sāpes?

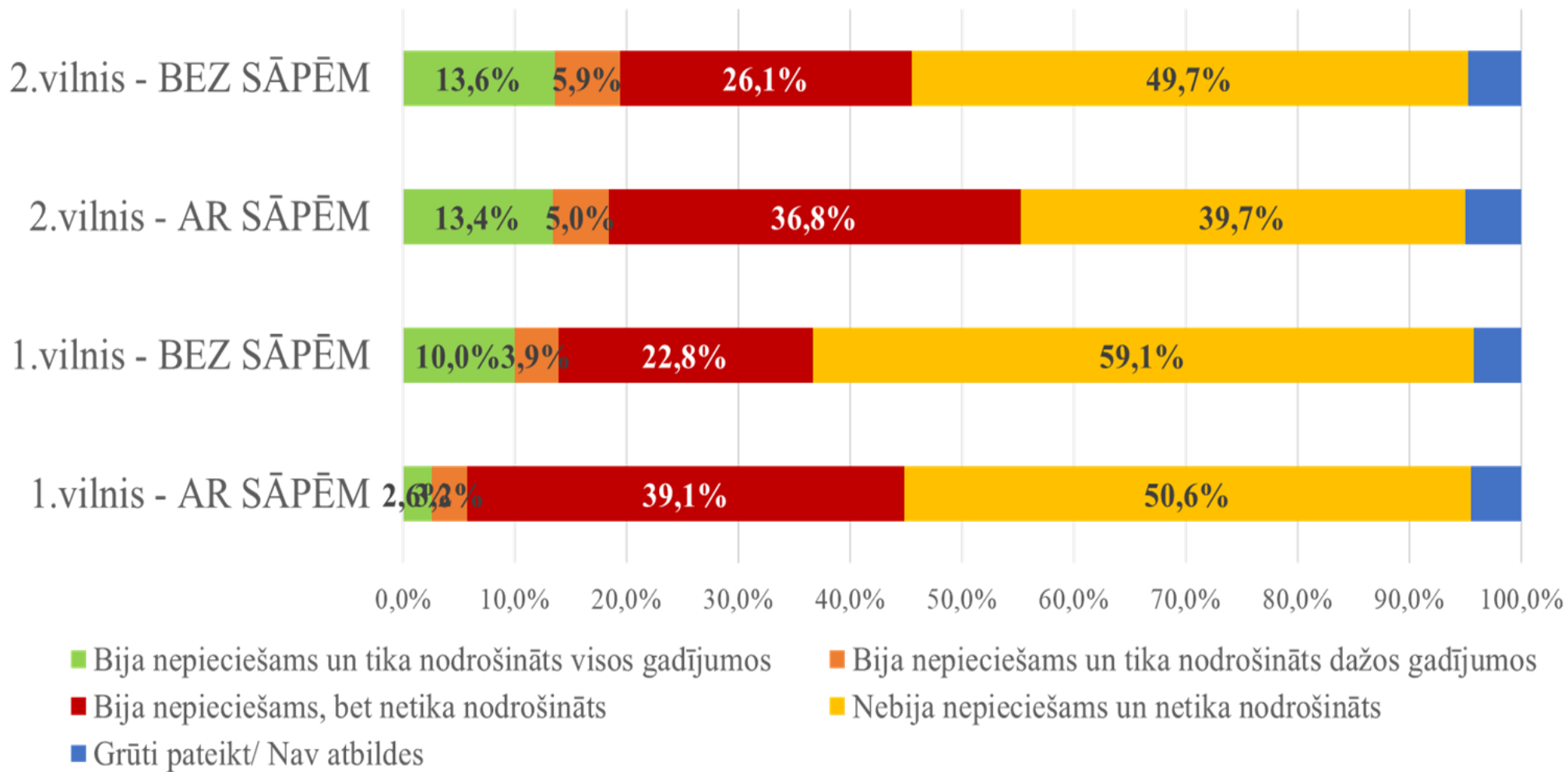
Sāpes – izplatītākas attālinātā darba veicējiem bez iepriekšējas pieredzes

Attālinātā darba veicēji	1.aptaujas vilnis	2.Aptaujas vilnis
Ir pieredze pirms COVID-19	30.9%	34.7%
Nav pieredzes pirms COVID-19		
Sāka strādāt attālināti 1.ārkārtējās situācijas laikā	37.3%	49.2%
Sāka strādāt attālināti 2.ārkārtējās situācijas laikā	-	38.2%

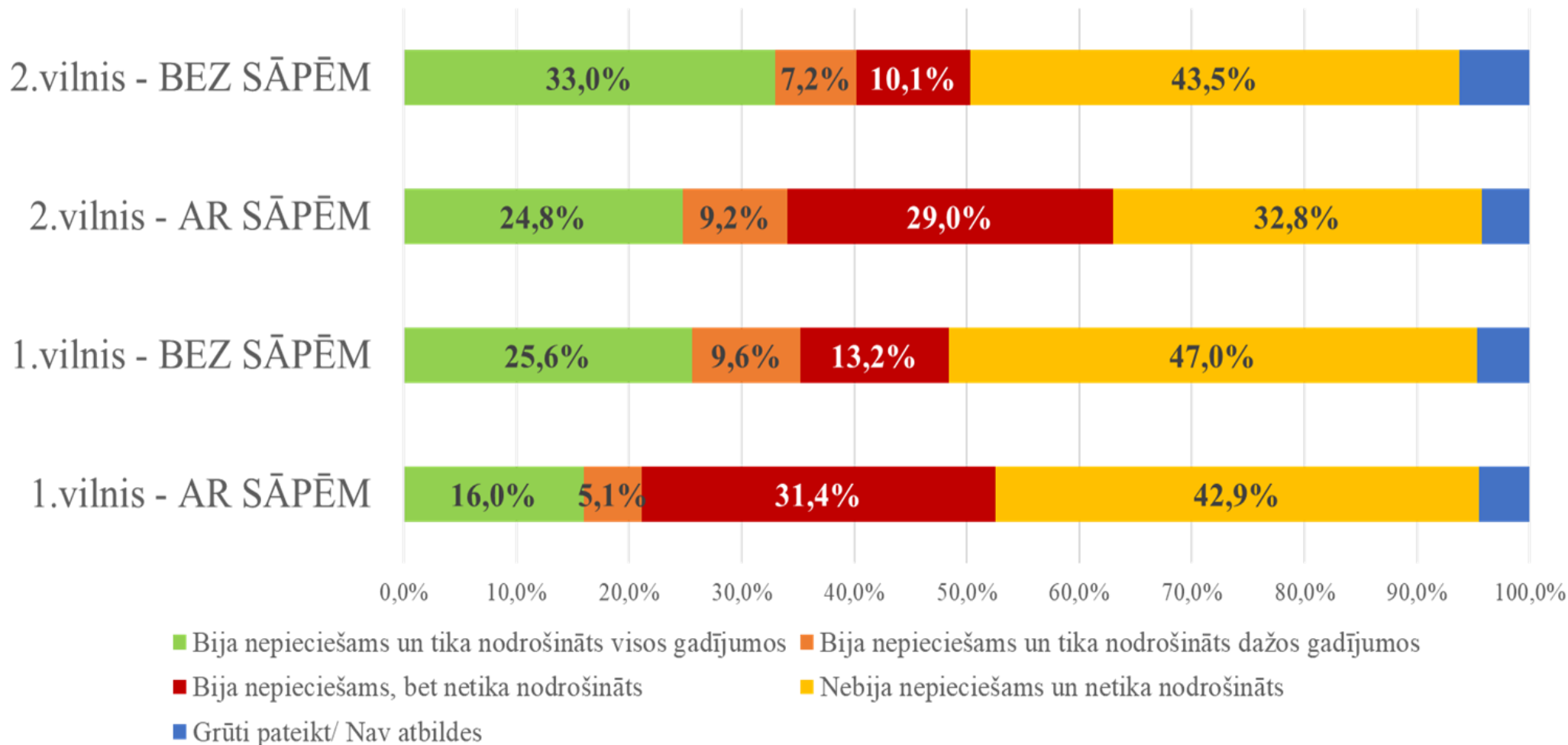
- Piespiedu pāreja uz attālināto darbu rezultējas virknē problēmu: trūkst apmācības, riska novērtējuma, atbilstoša aprīkojuma un iekārtojuma
- Vai veiktie pasākumi kaut ko maina?

Vai darba devēja veiktie pasākumi palīdz?

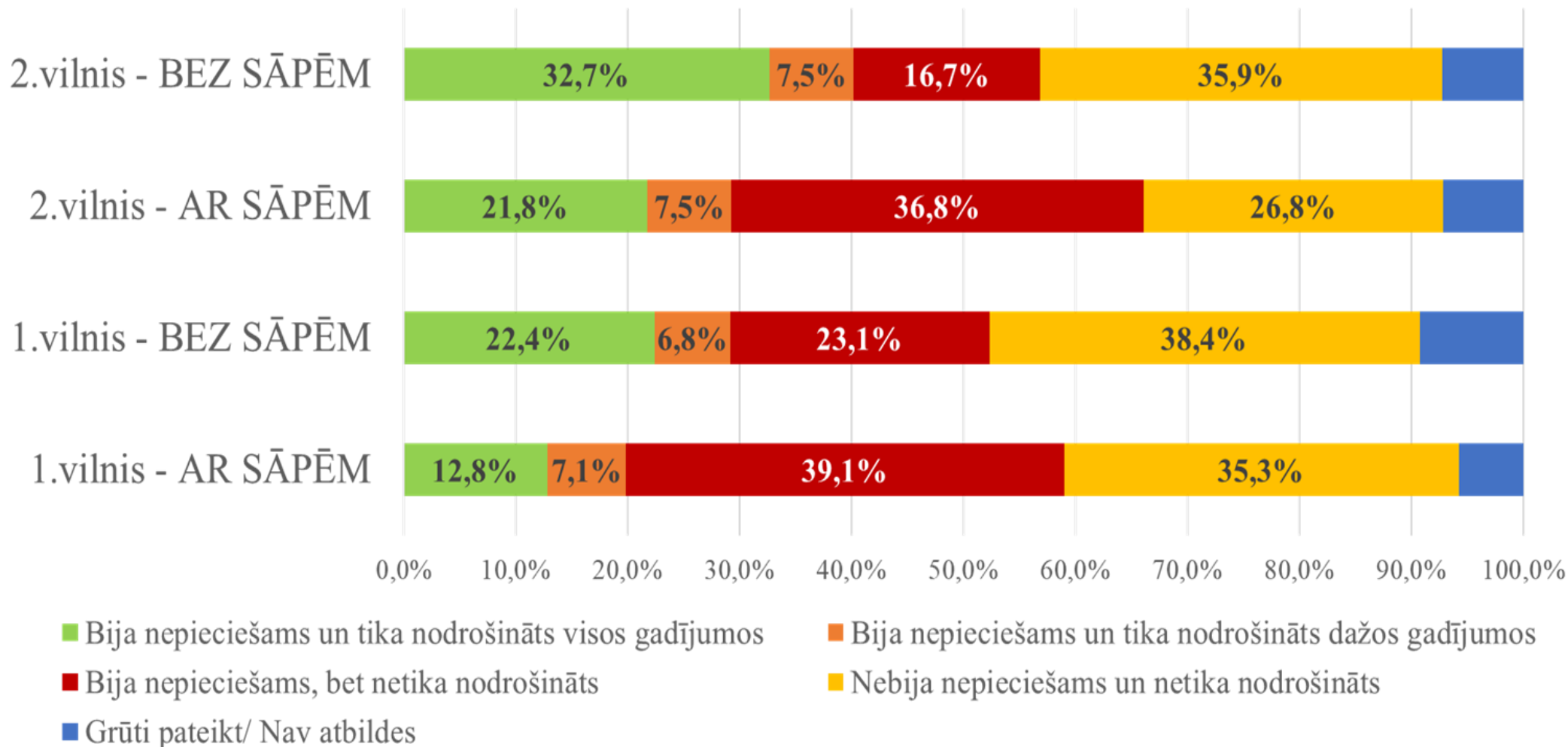
Man ir nodrošināts darba devēja datorgalds un datorkrēsls

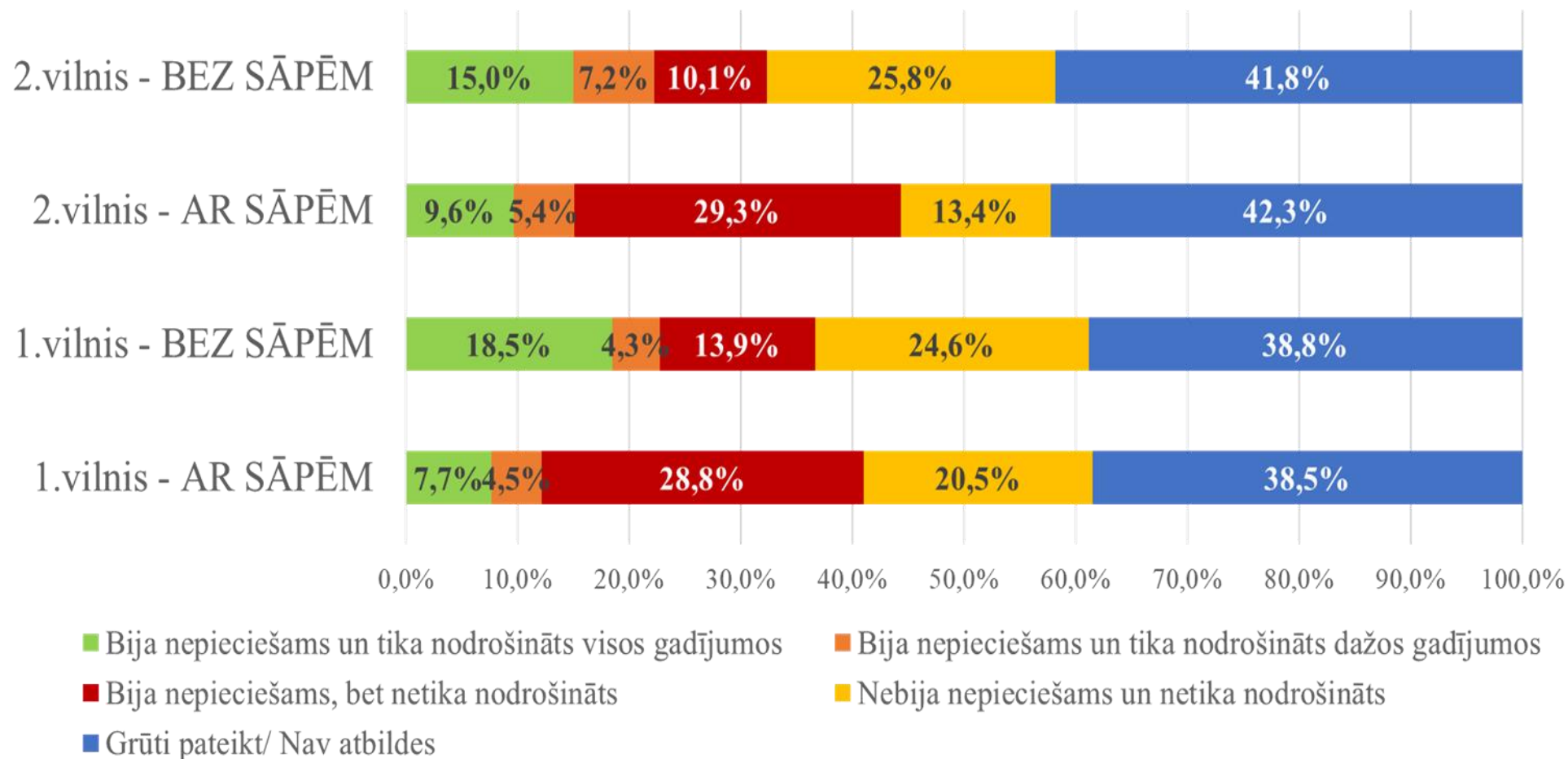
Man izskaidroja, kā ērti iekārtot darba vietu pie datora mājās

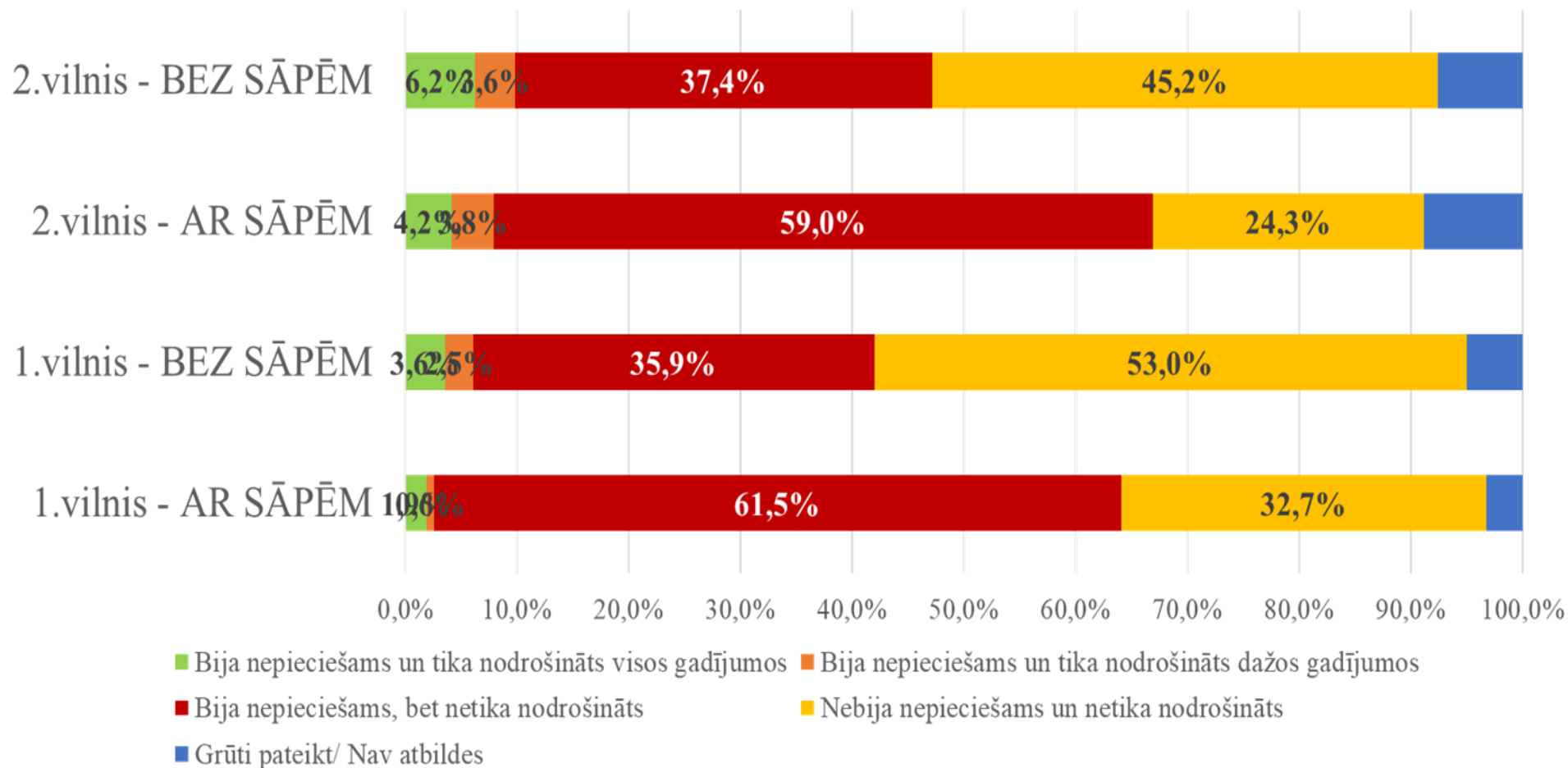
Darba devējs noskaidroja, kādos apstākļos es strādāšu (riska novērtējums)

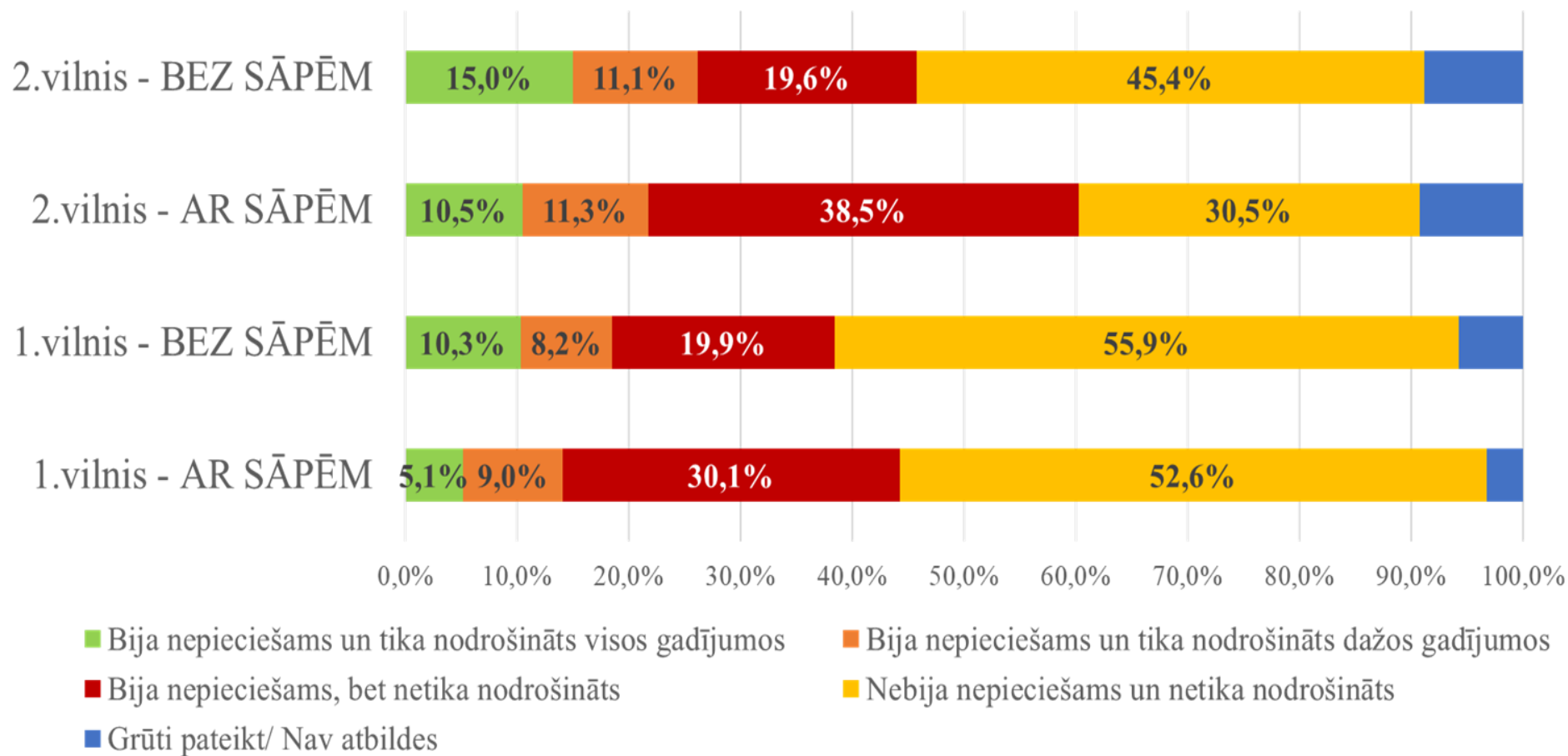
Mans tiešais vadītājs tika apmācīts par darbinieku vadīšanu attālināti

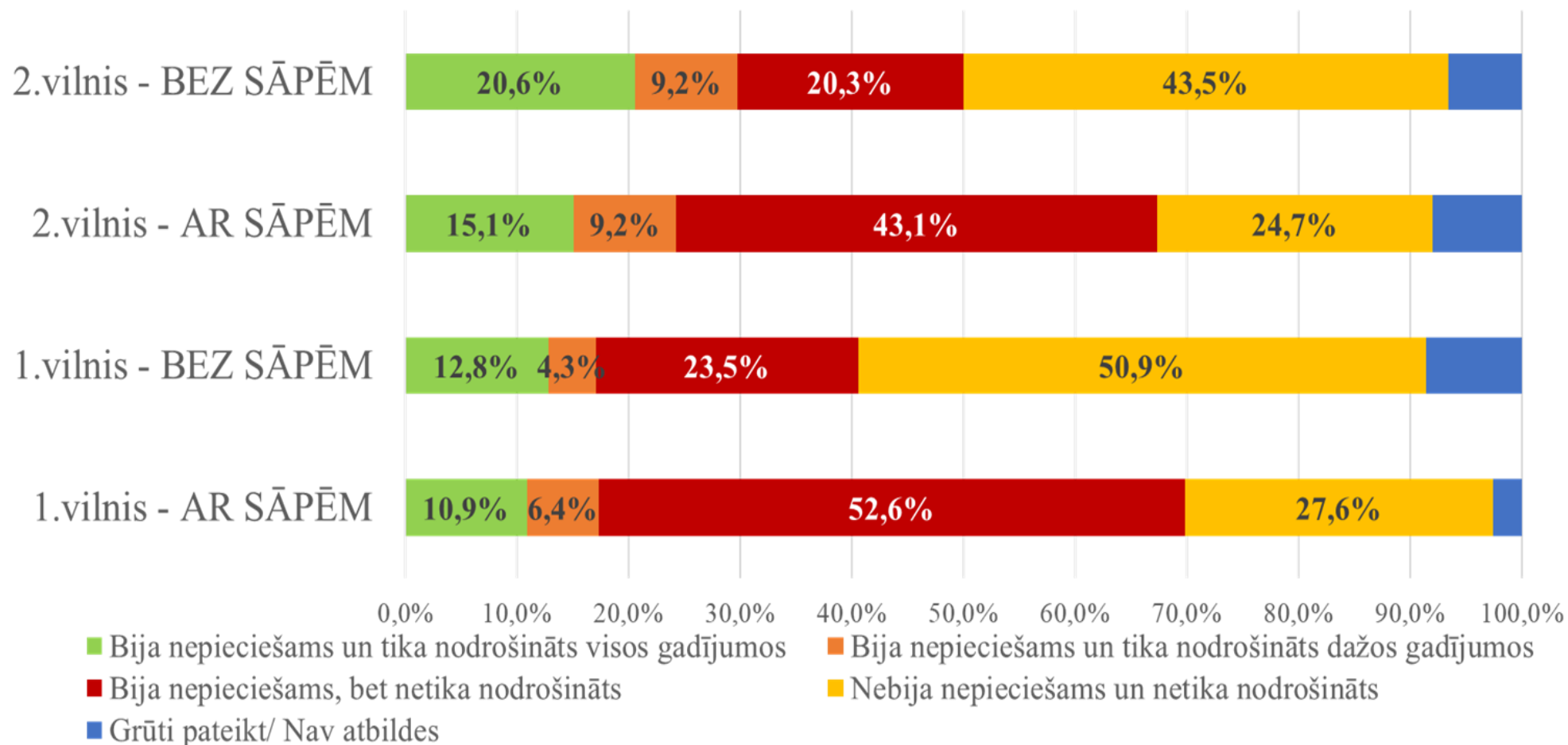
Man tiek kompensētas izmaksas (piemēram, par internetu, elektrību)

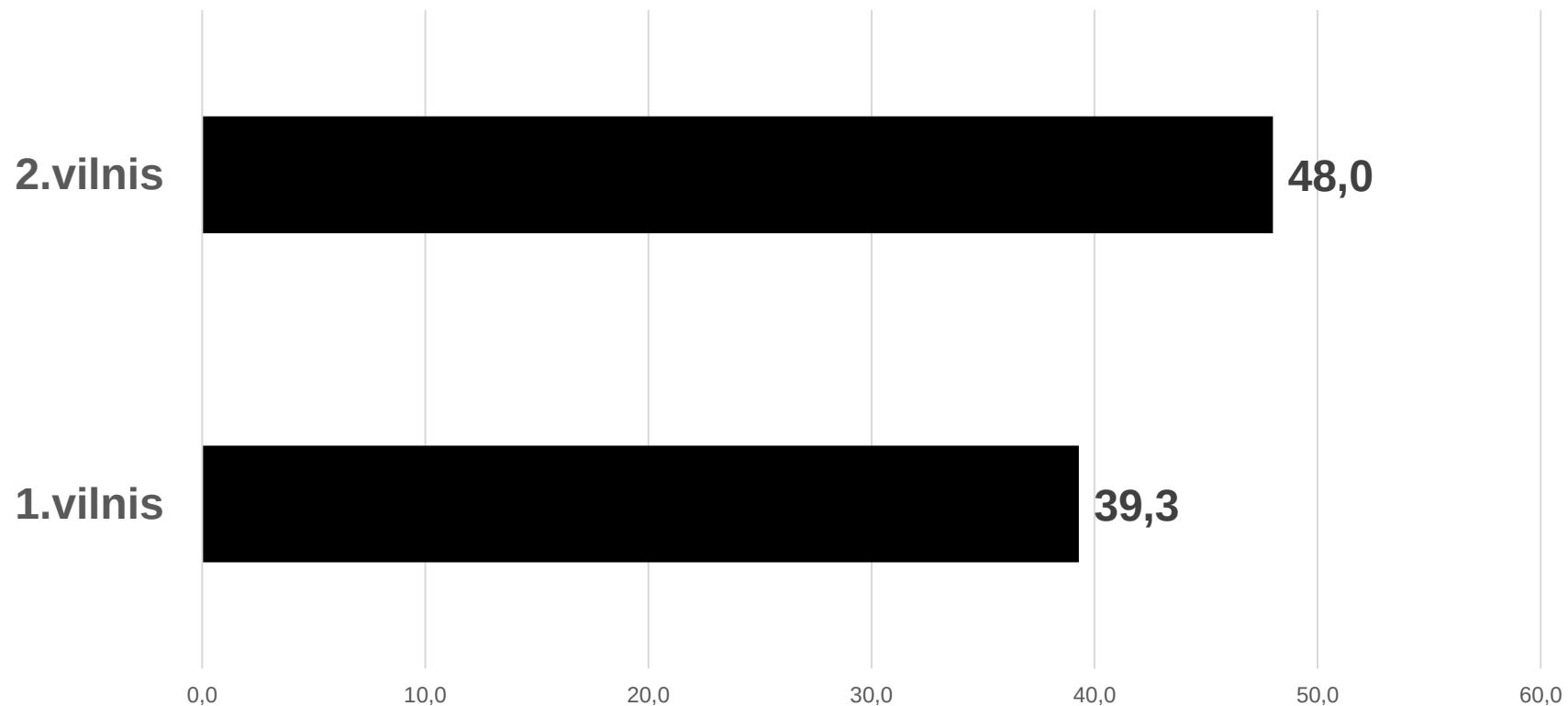
Manam kolektīvam tiek organizēti attālinātie darbinieku saliedēšanas pasākumi (kopīgas brokastis, pusdienas, spēles u.c.)

Man tika nodrošināta apmācība / seminārs, kā samazināt stresu

Darbinieki, kas attālināti strādājot izjutuši trauksmi (%)

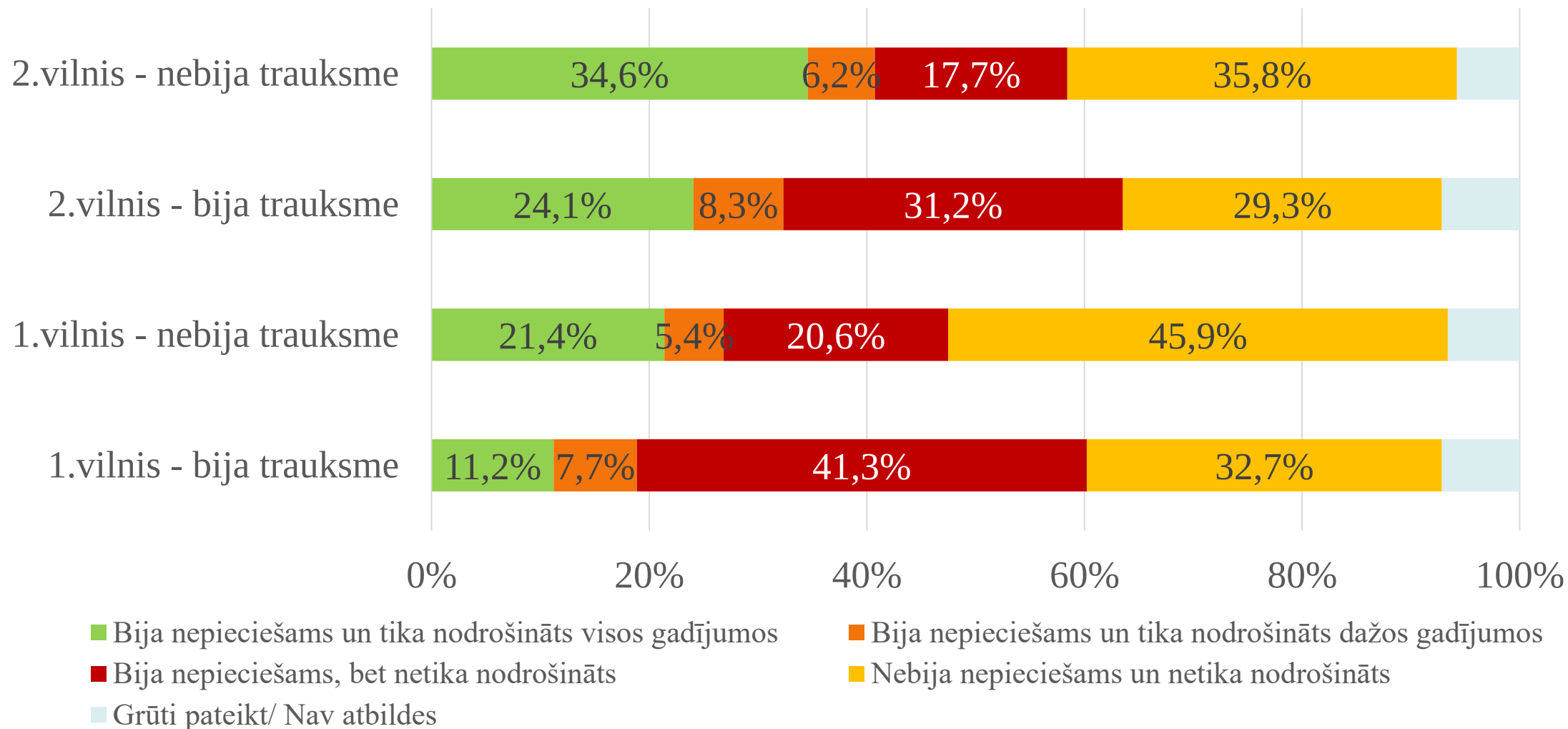

Trauksme – izplatītāka attālinātā darba veicējiem bez iepriekšējas pieredzes – līdzīgas tendences

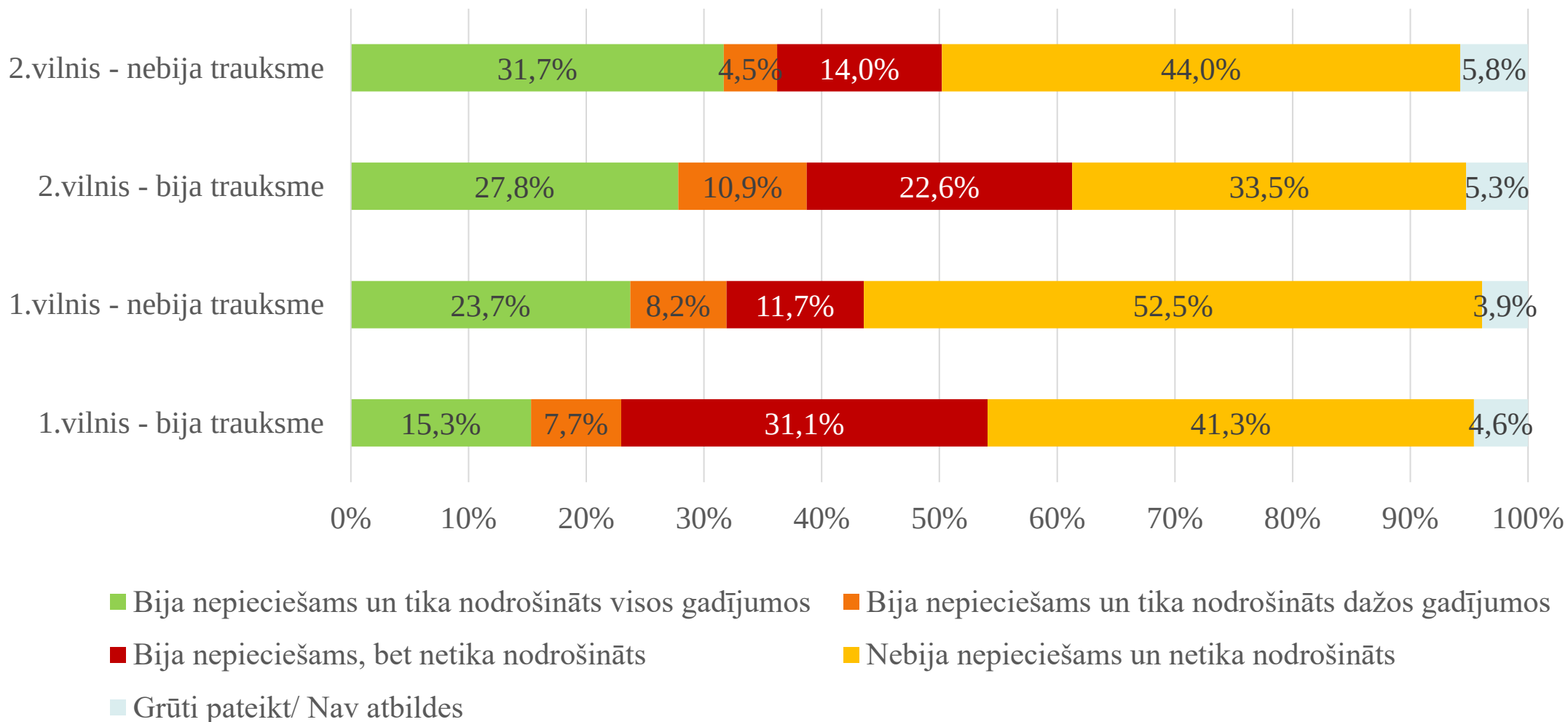
Attālinātā darba pieredze	1.Aptaujas vilnis	2.Aptaujas vilnis
Strādājis attālināti jau pirms COVID-19	26.5%	29.9%
Nav attālinātā darba pieredzes		
Attālināti sāku strādāt 1.ārkārtējās situācijas laikā	43.4%	55.7%
Attālināti sāku strādāt 2.ārkārtējās situācijas laikā		43.3%

- Vai veiktie pasākumi kaut ko maina?

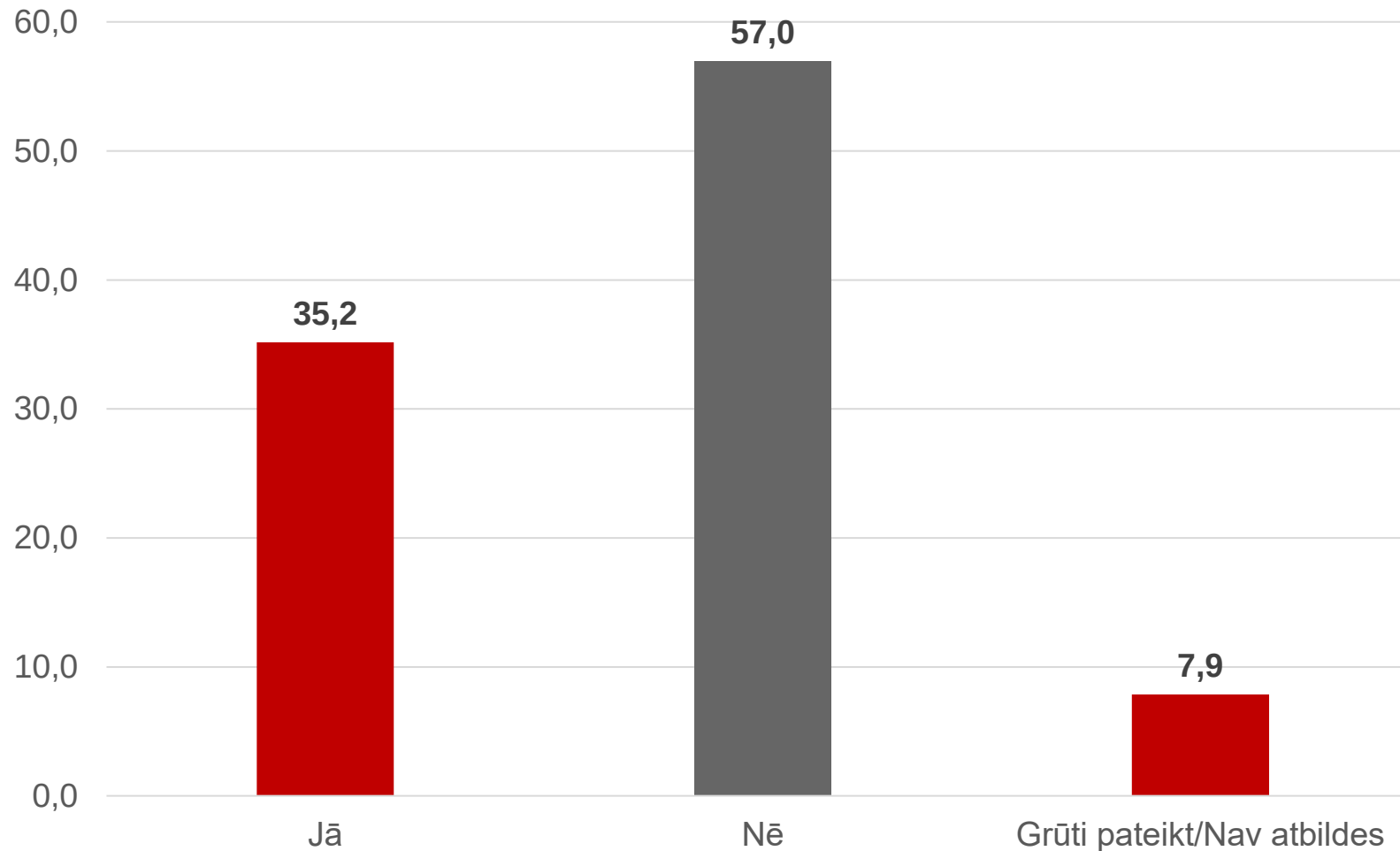
Darba devējs noskaidroja, kādos apstākļos es strādāšu

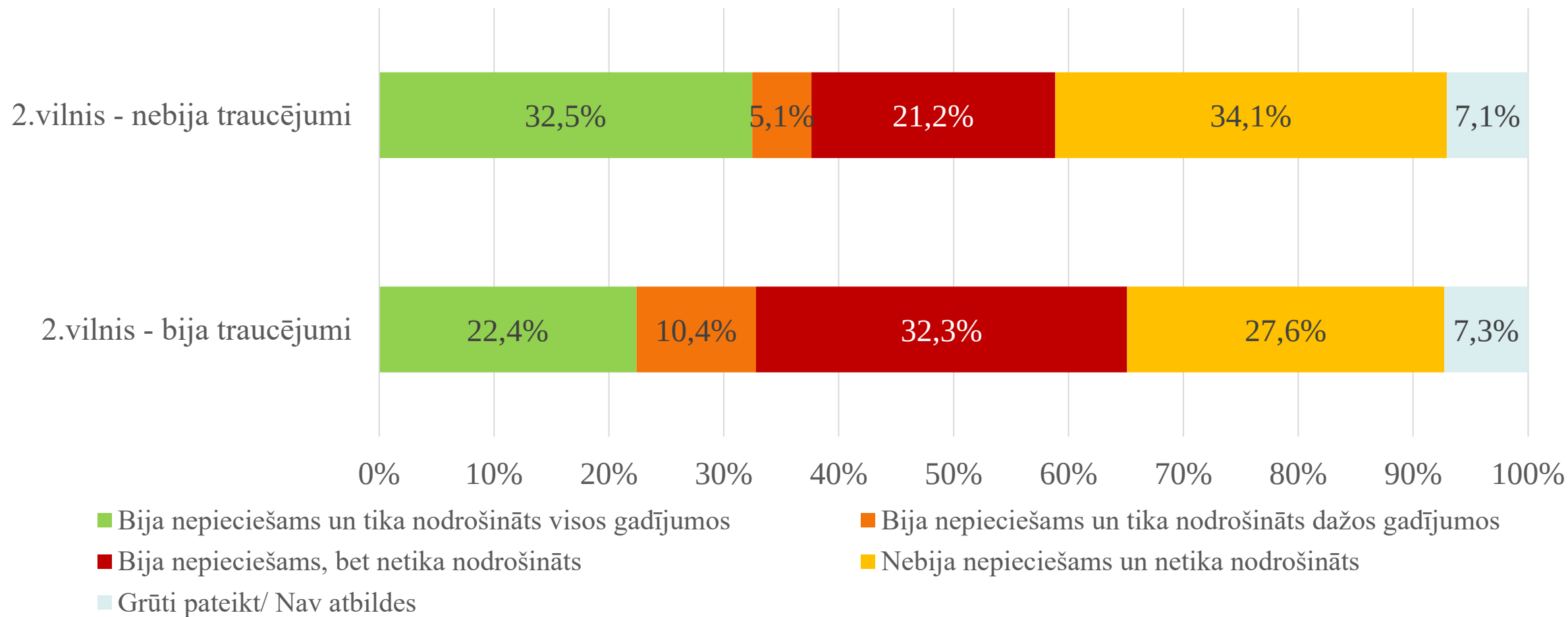
Man izskaidroja, kā ērti iekārtot darba vietu pie datora mājās

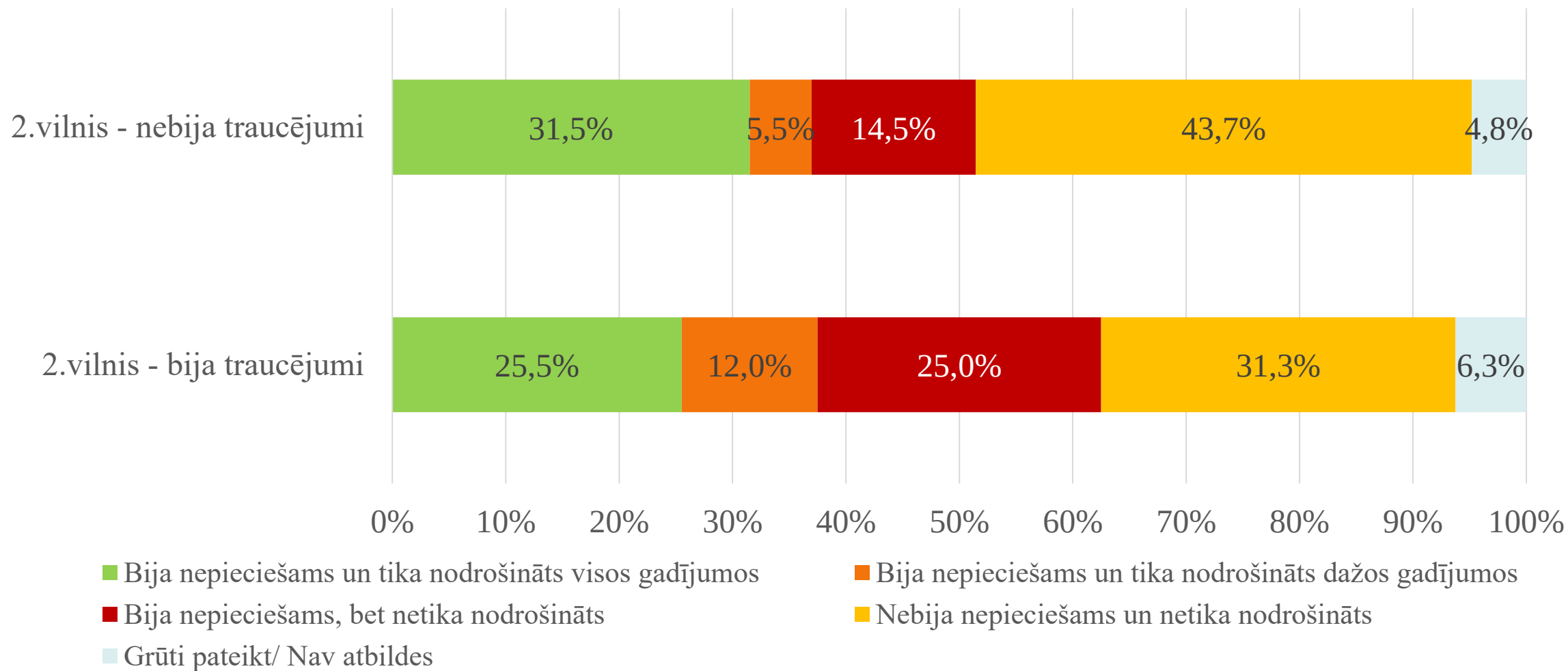
Vai, strādājot attālināti, esat izjutis miega traucējumus, kuru cēlonis saistīts ar jauno darba un dzīves vidi,%? (2.vilnis)

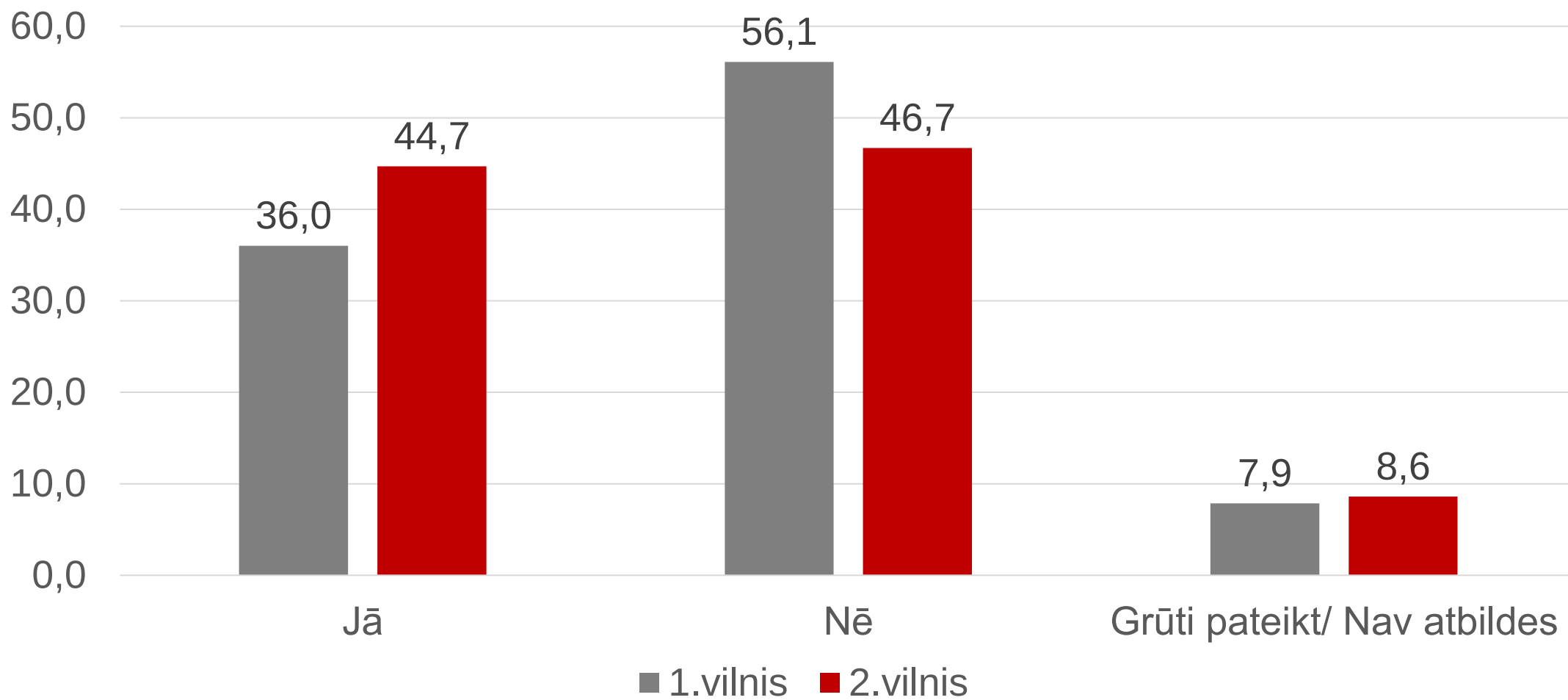
Darba devējs noskaidroja, kādos apstākļos es strādāšu

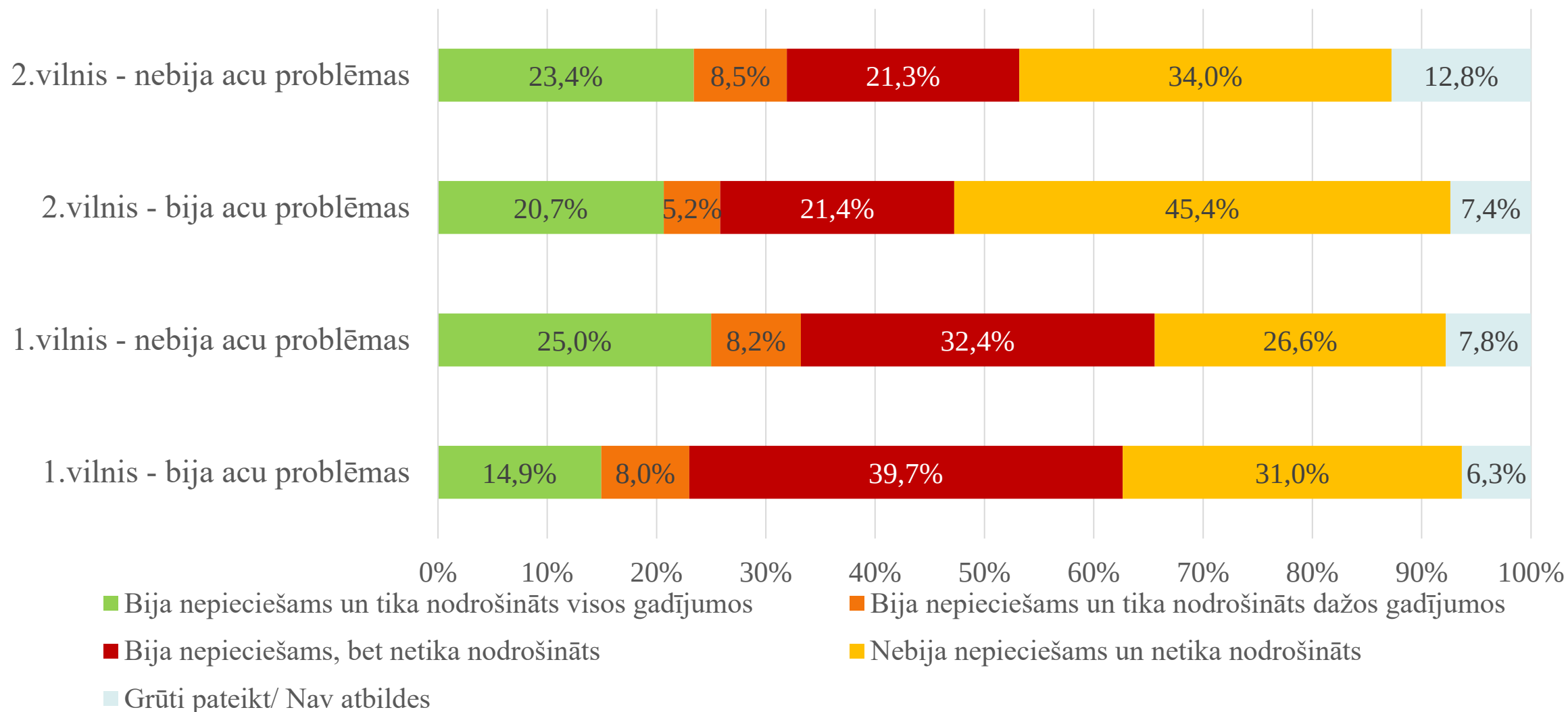
Man izskaidroja, kā ērti iekārtot darba vietu pie datora mājās

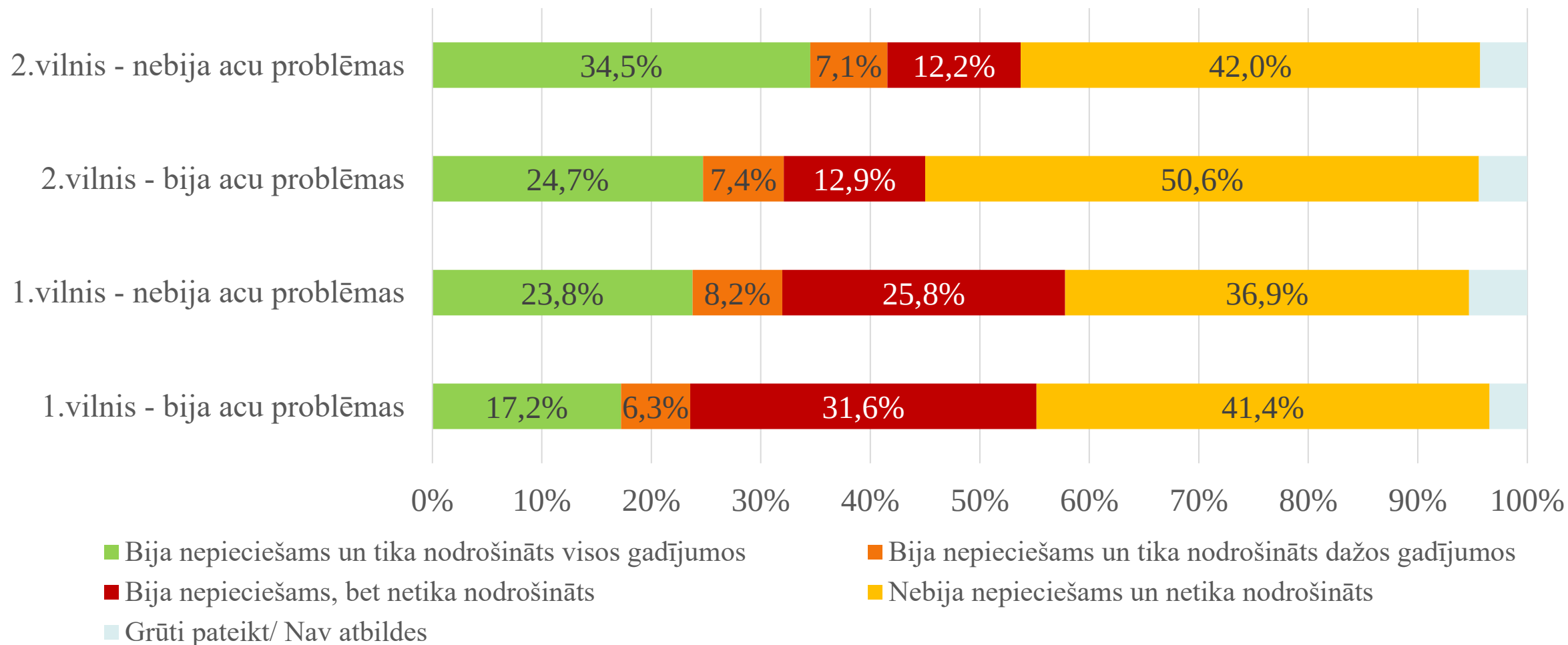
Vai, strādājot attālināti, biežāk izjūtat, ka acis ir nogurušas, apsārtušas, sausas u.c. (%)?

Darba devējs noskaidroja, kādos apstākļos es strādāšu

Man izskaidroja, kā ērti iekārtot darba vietu pie datora mājās

Secinājumi un svarīgākās mācības?

- «Formāli» pasākumi ir tikai lieka laika un naudas šķiešana – vīrusu nevar «apmānīt»....
 - » Jāveic REĀLAS izmaiņas tajā, kā tiek organizēts darbs uzņēmumos klātienē, ņemot vērā pēdējās atziņas;
- Darba devējiem jāpievērš lielāka uzmanība komunikācijai un ticamas informācijas izplatīšanai darbiniekiem – tas risinās vairākas problēmas gan klātienē, gan attālinātajā darbā!
- Attālinātais darbs (vismaz daļēji) ir «uz palikšanu» - pret to jāsāk izturēties nopietni un ar ilgtermiņa domāšanu!
- Jāpārskata veids, kā veicam riska novērtējumus – īpaši attiecībā uz bioloģiskajiem riskiem un attālināto darbu!
- Gatavojamies veselības traucējumu «vilnim»!